

סֵפֶר
זוהר לְפוֹרִים הַשָּׁלִים

כֶּרֶךְ א'

סֵפֶר
זוהר לְמַרְדְּכִי

ספר זוהר למרדכי

שאלות ותשובות

פרק א

הקדוש ברוך הוא הסכים עמנו, שעליונים ותחתונים להיות עמנו בחבור הזה בכתבי האר"י לפורים מובא שמרדכי הצדיק היה נשמת משה רבנו ע"ה, עיי"ש. בתקוני זוהר (דף ק"א) וזה לשונו: אמר רבי שמעון חבריא בודאי קודשא בריך הוא אסתכם עמנא, עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זכאה דרא דהאי אתגליא ביה, דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידי משה בסוף יומיא בדרא בתראה, [שעתיד כל זה להתחדש על ידי משה בסוף הימים בדור האחרון] לקיימא קרא [לקיים מה שכתוב] [קהלת א ט] מ'ה ש'היה הוא ש'יהיה. וביה (דף קיב ע"א) (תהלים לג יד) מ'מכון ש'בתו ה'שגית, (שם קמד טו) אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא מש"ה, אשרי העם שיהו"ה אלהי"ו, דעליה אתמר (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, ועליה אתמר (תהלים קה ה) דבר צנה לאלף דור, ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחקם דמתעסק באורייתא, עד שתין רבוא, לאשלמא לכלהו מפגימו דלהון, ורזא דמלה (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשענו, דאיהו שקיל לכלהו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומנו משה דשקיל כששים רבוא, ובגין דא אתמר עליה דור הולך (ודור בא) לההוא עלמא, ודור בא איהו ייתי כמלקדמין.

בלשון הקודש: אמר רבי שמעון: חברים, בודאי שהקדוש ברוך הוא הסכים עמנו, שעליונים ותחתונים להיות עמנו בחבור הזה, אשרי הדור שזה התגלה בו, שעתיד כל זה להתחדש על ידי משה בסוף הימים בדור האחרון, לקיים את הפתוב מ"ה ש"היה ה"וה ש'יהיה, ובו מ'מכון ש'בתו ה'שגית, אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא מש"ה, אשרי העם שיהו"ה אלהי"ו, שעליו נאמר דור הולך ודור בא, ואין דור פחות מששים רבוא, ועליו נאמר דבר צנה לאלף דור, והתפשטותו היא בכל דור ודור ובכל צדיק וחקם שמתעסק בתורה, עד ששים רבוא, להשלים

את כלם מהפגם שלהם, וסוד הדבר - והוא מחלל מפשעינו, שהוא שקול לכלם, כמו שבארוהו בעלי המשנה, אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומיהו? משה שקול כששים רבוא, ומשום זה נאמר עליו דור הלך (ודור בא), לאותו העולם, ודור בא הוא יבא כמו מקדם. (ועיין זוהר בראשית כ"ה ע"א).

פרק ב

שאלה א

מי נתן את השם למשה רבינו ולהרשב"י?

גדולתו של משה רבינו אין לשער וגדולה מהשגתנו ולא קם בישראל כמשה עוד. והוא נשמת הרשב"י כמו שפכת המגלה עמקות, (אופנים, אופן ע'): ראה משה מה שיתקן רבי שמעון בן יוחאי שהיה ניצוץ שלו מזמנא תננינא דסליק משה להר כו', וזה סוד פסוק עלית למרום שבית שב"י נוטריקון שמעון בן יוחאי שהוא בזמנא תננינא דסליק להר, עכ"ל.

הקדוש ברוך הוא קרא בשמות משה ורבי שמעון בן יוחאי

טרם שנולד משה רבינו, קראו הקדוש ברוך הוא בשמו "משה" (פרקי דרבי אליעזר פרק ל"ב, וענין שם בהגהות הר"ל). וכן איתא בזהר הקדוש (חלק ג' דף ס"א): על רבי שמעון בן יוחאי: רבי שמעון בן יוחאי, מן יומא דברא קודשא בריה הוא עלמא, הוה אזדמו קמי קודשא בריה הוא, ואשתכח עמיה. וקודשא בריה הוא קרי ליה בשמיה.

משה רבינו ורבי שמעון בן יוחאי נקראו "סיני"

למשה רבינו קראו "סיני", כמו שכתוב בזהר (חלק ג' דף צ"ח: פירעא מהימנא): חדו כוליהו תנאין ואמוראין ואמרי מאן קאים קמי סיני. וכן קראו לרבי שמעון בן יוחאי "סיני" בתקוני זהר. (תקוני כ"ב דף ס"ג):

נשיר כלנו ביחד: סיני סיני לו נקרא, ארי שבחבנרה, ממנו תצא תורה¹, אדוננו בר יוחאי. ואמרתם פה לחי, רבי שמעון בר יוחאי: ואמרתם פה לחי, רבי שמעון צדיקאי:

1. בזהר הקדוש פרשת פנחס: אמרו התנאים לרשב"י אלו לא נתן לנו הקב"ה את התורה אלא נתן לנו את הרשב"י דינו. וזה פירוש ממנו תצא תורה.

פרק ג

שאלה ב?

אֲנַחְנוּ שְׂרִים אֶת הַשִּׁיר שֶׁיִסַּד הַבֵּן אִישׁ חַי זִי"ע" א וּבְהַמְשֵׁךְ גַּם אוֹמְרִים "תּוֹרַתוֹ מִגֵּן לָנוּ" אוֹלֵי כְבוֹד הָאֲדָמוֹ"ר יִבְאֵר לָנוּ אִיךָ מִגֵּן לָנוּ?

מִשֶּׁה רַבֵּינוּ וְרַבֵּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי מְנַעוּ פְּרַעֲנוּת מִן הָעוֹלָם

על משה רבינו איתא שהעביר הפרענויות מלבוא בעולם. (ויקרא רבה א, ג). וכן נאמר עליו משה עמד בפּרץ, דכתיב ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפּרץ. (אסתר רבה ו, ב). וכן איתא בזהר: לא הוה בעלמא בר נש דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא מהימנא. (חלק א' דף ק"ו). וכן איתא בזהר על רבי שמעון בן יוחאי שאמר: **בְּחַיִּי לֹא יִתֵּיב עַלְמָא בְּצַעְרָא, וְלֹא אֵיתִדּוֹן בְּדִינָא דְלַעֲיָלָא.** [בְּחַיִּי לֹא יֵשֵׁב הָעוֹלָם בְּצַעַר וְלֹא נִדּוֹן בְּדִין שְׂלַמְעֵלָה] (זהר חלק א' דף רכ"ה). - ועוד מסופר בזהר הקדוש שפעם אחד קטרג השטן וקבל רשות להחריב את העולם, וראה הרשב"י זי"ע שהחשיך היום בבקר, הביט וראה את הסמ"ך מ"ם, אמר לו לך להקדוש ברוך ואתמר לו שרבי שמעון בעולם ומגן על העולם, ולא הסכים ללכת, אמר לו אם אין אתה הולך אני מבטל אותך לגמרי, מיד הלך לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר לו הקדוש ברוך הוא מה? אתה לא יודע בנודאי שהרשב"י יכול להגן על העולם כולו ולהצילו?

שאלה ג

מה העצה שפך ישראל ילמדו זזה"ק ונזכה לגאולה ברחמים?

וְעַכְשָׁו נִסְפַּר עַל הַתְּכַנִּית הַחֲדָשָׁה הָעוֹלָמִית שְׁבוּדָאֵי יְבִיא מֵהָר אֶת הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן וְאָמֵן.

יְשׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוּרִים הִמָּה כְּלוּלִים כָּל שְׂשִׁים רְבּוּא נְשׂוּמוֹת בְּתוֹךְ סִפְרֵי הַזֶּה"ק, כְּדַכְתֵּב רַבֵּינוּ הַקְּדוּשׁ הַרְמַח"ל זי"ע בְּאֲגוּרוֹתָיו. וְלָכֵן כָּל אֶחָד יִטְמִין עֲצָמוֹ בְּסִפְרֵי הַזֶּה"ק בְּמִיחָד בְּדוּרְנוֹ דְרָא בְּתַרְרָא [דוֹר אַחֲרוֹן]. וּבְזֶהר (זהר חלק ג' דף קנ"ג) בְּרַעֲיָא מְהֵימְנָא כְּתֵב דְּהוּא "תִּיבַת נַח" שְׂמִצִּיל מִפְּנֵי הַמַּבּוּל הַנוֹרָא. וְלָזֶה תִּקְוֵן הַרְמַח"ל זי"ע דִּיקְבְּצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְלִמּוּד זֶה"ק וּבְזֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַגְּזֵרוֹת - וְיִצְמְחוּ הַיְשׁוּעוֹת בְּצַמִּיחַת קֶרֶן דְּדוֹד בְּמַהְרָה. (ועונו בספר זכותא דרשב"י).

כָּתַב בְּשֵׁדֵי חֲמֹד (מערכת מ' סוף קלל קצ"ח) וז"ל: **מִצְוַה שְׁעוֹשִׁים אוֹתָהּ הֲרִיבָה בְּנֵי אָדָם בְּשִׁתְּפוּת, כָּל אֶחָד נוֹטֵל שְׂכָר כְּאִילוֹ עֲשָׂאָה כּוֹלָה לְבַדּוֹ, וּמִטַּעַם זֶה נוֹהֲגִים כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת חֲבוּרַת ש"ס וּמְחַלְקִים הַש"ס בֵּין כְּמָה בְּנֵי אָדָם, שְׁכָל אֶחָד לּוֹקַח מִסְּכַת אַחַת, וְעוֹשִׁים סִיּוּם פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, וְכֵן חֲבוּרוֹת שְׁחַלְקוּ בִּינֵיהֶם לְלַמּוֹד סֹדֵר מְשֻׁנָּיוֹת, וְשׁוֹרֵת הַדִּין נוֹתְנָת שְׂיִטוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׂכָר כְּאִילוֹ לְמַד הַש"ס כּוֹלוֹ, עַפ"ל. - הַלּוּמְדִים בְּחֲבוּרָה - כָּל אֶחָד כְּמָה דְּקוֹת וּמִשְׁתַּתְּפִים וּמִתְאַחֲדִים בְּרִצּוֹנָם, עוֹלָה לָהֶם לְכוּלָם שְׁלַמְדוֹ כָּל הַזּוּה"ק, וְכָךְ נוֹכַל בְּשִׁבְעַ דְּקוֹת לַעֲשׂוֹת סִיּוּמֵי זוּהַר לְאַלְפִים, וְיִתְקַיֵּים בְּנוֹ דְּבִרֵי הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה (פָּרָק ס' כ"ב)**

"הַקְּטָן יִהְיֶה לְאַלְפִי" שְׁאֶפִּילוֹ בְּדוֹרְנוֹ הַנְּמוּךְ - יוֹכַל לְהַחֲשִׁב לְשֵׁר הָאֲלָף, שְׁסִיִּים כָּל הַזּוּה"ק, וּבַפְּלֵא יוֹעֵץ (עַרְבֵי רַבִּים) כָּתַב: וְכְמָה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְתוֹרָה דְּרַבִּים וּתְפִלָּה דְּרַבִּים וְכָל מִצְוָה הַנְּעִשִׂית בְּרַבִּים, הִנֵּה כִּי כֵן רְאוּי לְכָל אָדָם לְהִתְחַבֵּר עִם יִרְאֵי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ וְלִקְיִים מֵאֲמֹר דְּוֹד הַמְּלֹךְ ע"ה (תְּהִילִים קי"ט ס"ג) "חֲבֵר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ". עַפ"ל.

פֶּרֶק ד'

שְׂאֵלָה ד'

רְאִינוּ בְּסִפְרֵים שֶׁל הָרַב שְׁכָל מִי שְׁלוּמֵד זוּה"ק הַרְשֵׁב"י יוֹשֵׁב אֶצְלוֹ, מִזֵּין הַדְּבָר הַנְּפִלָא הַזֶּה?

כְּשִׂאוּמְרִים לְשׁוֹן הָאֲדָרָא "אַתְעֵטֵר" מִיַּד בָּא הַרְשֵׁב"י וַיּוֹשֵׁב בֵּינָנוּ

כָּתַב הַמְּקוּבָּל הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם אֲזוּלָאִי זִי"ע" אֲזַקְנוּ שֶׁל הַחֵיד"א בְּשֵׁם הַמְּקוּבָּל הָרַב אַבְרָהָם גְּלַאֲנֵי זִי"ע, בְּסִפְרוֹ "אוֹר הַחַמָּה" עַל הַ"אֲדָרָא דְּמִשְׁכַּנָּא" (שְׁבִפְרָשֵׁת מִשְׁפָּטִים דִּף קכ"ג ע"ב), וְזֶה לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ: אֶפִּילוֹ עוֹד הַיּוֹם אַחַר שְׁנַפְטֵר רְשֵׁב"י מִבֵּינֵינוּ, כָּל זְמַן שְׁאֲנוּ עוֹסְקִים בְּדִבְרֵי הָאֲדָרָא, "אַתְעֵטֵר" בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן מְעֵטֵר כְּמִלְךָ בְּעֵטְרוֹתָיו בְּרֵאשׁ, וַיּוֹשֵׁב בְּגוֹוֹן, עַכ"ל. הָאֵם יֵשׁ שְׁמִחָה גְּדוֹלָה מְזוּ, עַל כֵּן רְאוּי לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת מִצְוָה. וּבְוֹדָאֵי כְּאֲשֶׁר יִבְקֵשׁ וַיִּתְפַּלֵּל בְּזִכּוֹת הַרְשֵׁב"י תִּתְקַבַּל תְּפִלָּתוֹ וְתַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתּוֹ.

וְכַתַּב הַצֶּה"ק רַבִּי צְבִי אֵלִימֶלֶךְ מְדִינַת זִי"ע בְּסִפְרוֹ בְּנֵי יִשְׁשֹׁכֵר (מֵאֲמֵרֵי חוֹדֵשׁ סִיּוּן מֵאֲמֵר ב' אוֹת ב') וְז"ל: מִן הַה"ר לְאֲמֹר בְּמִדְרַשׁ (שְׁמו"ר כ"ח א-ב) בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּקִשׁוֹ מֵלֹאכֵי הַשֶּׁרֶת לְפִגּוּעַ בְּמִשְׁהָ, עֲשֵׂה בּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְלִסְטוֹרִין

של פניו של משה דומה לאברהם אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישים הימנו לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו אמר הקדוש ברוך הוא למשה לא ניתנה לך תורה אלא בזכות אברהם, הוי ומשה עלה אל אלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר, בזכות הה"ר (שאברהם אבינו נקרא הה"ר), הנה מן הראוי להתבונן איך סלקא דעתך שיאמר הקב"ה למלאכים שזהו אברהם? הרי זה היה משה? ועוד הנה התחיל שהיה קלסטר פניו דומה לאברהם ואחר כך אמרו שאמר הקב"ה למשה בזכות אברהם?

ונראה לפרש דחדא מתורצת בחברתה, דהנה נעמי כשנתנה עצה לרות וירדת הגורן דרשו חז"ל, זכותי תדר עמך... כי זכות של נעמי הִלָּךְ עמה והוא כמו שיעור קומתה ממש, הנה מבואר לך, הזכות של האדם, הוא ממש שיעור קומת האדם עצמו, דהנה נעמי אמרה וירדתי הגם שהיתה בביתה... וכן כיון שזכות אברהם עלה עם משה, הנה היה שם קומת אברהם ממש, וה' אלוקים אמת אמר, לא זהו שאכלתם אצלו? ולמשה הודיע אמיתת הענין כי זכות אברהם עלה עמו, והוא שיעור קומת אברהם ממש עכ"ל. ומבואר מדבריו הקדושים שכאשר זוכים ונדבקים בצדיק זכותו, ושיעור קומתו ודמותו ממש הולכים עימו בכל מקום. ולפי זה כשנתדבק בתורת הרשב"י זיע"א בפרט שצווה אותנו, שנו מידותי, ופירש רש"י למדו תורת (גיטין ס"ז), וכשנקיים את רצון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה ילך עמנו בכל מקום, ובוודאי ניוושע בכל הענינים.

שְׂאֵלָה ה'

הַרְבֵּ אָמַר בְּשֵׁעוֹר הַקּוֹדֵם שְׂמִי שְׂלֵא לּוֹמֵד זֹהוּר הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא עִם הָאֲרִיץ, הָאֵם זֶה גַם לְמִי שְׂיֹדֵעַ בְּעַל פֶּה כָּל הַשֵּׁ"ס?

לְהִתְאַחַד בְּלִימוֹד הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה - וְכִן נִזְכָּה לְגֵאוּלָּה הָאֲמִיתִית

ובזוה"ק קראו לְמִי שְׂלֵא לּוֹמֵד סוּדוֹת הַתּוֹרָה [וּלְכָל הַפְּחוֹת לִימוֹד בְּקִרְיָא זוה"ק], עִם הָאֲרִיץ, וּבְגִלְלוֹ מִתְעַכֵּב הַגֵּאוּלָּה רַח"ל. עַל כֵּן כּוֹלְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַחַד בְּלִימוֹד הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. וּבְרוּךְ ה' שְׂזַכֵּינוּ בְּדוֹרְנוּ לְהִתְחַבֵּר כָּלל יִשְׂרָאֵל עִם "מִפְעַל הַזּוּהַר הָעוֹלָמִי" הָעוֹבֵד לְלֵא לְאוֹת לְלֵא מְטָרוֹת רֶוַח, וְלוֹקֵחַ עַל שְׂכָמוֹ מִשָּׂא וְעוֹל הַחוּבוֹת לְמַעַן הַקִּים הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְשַׂמֵּחַ לְאַבְיָנוּ

שִׁבְשָׁמִים - עַל כֵּן אַחִי! כָּל אֶחָד יִכְלַל בְּלִימוּד הַנְּשֻׁגָב הַזֶּה לְמַעַן פְּדוּת הַשְּׂכִינָה
הַקְּדוּשָׁה וּלְמַעַן פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ וּפְדוּת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִרְוֹב בְּיַמֵּינוּ בְּרַחֲמִים, אַכִּי"ר.

פּרָק ה'

שְׂאֵלָה ו'

לְמָה מְחַפֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּדֵי לְגַאֲלָנוּ?

וּבַזֶּהר (וַיִּקְרָא פֶּא עֵא), כְּתוּב עַל הַפְּסוּק "וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיַבְנוּ" וְהֵלֵא אֶחָד לֹא יֵאמֶר
אֶלֶּא בְּאֶחָד, כְּלוּמַר וְהוּא יִתְבַּרְךָ שׁוֹרֵה בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶחָדוֹת, וְאִז אֵין מִי שִׁיִּשְׁיַבְנוּ
וְיִסְלְקֵנוּ מֵעֲלֵיהֶם כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לַח), חֲבוּר עֲצָבִים אֶפְרָיִם הֵנַח לוֹ (הוֹשַׁע פָּרָק ד'
(יז), אֲבָל חֶלֶק לָבָם עֵתָה יֵאָשְׁמוּ, הַכְּוֹנָה שְׂאֵם הֵם חֲלוּקִים בְּלִבּוֹתָם אִז הַקְּב"ה
מְסַתְּפֵל לְאֲשֵׁמוֹתָם רַח"ל. - וּבַחֲדָ"א (בְּסִפְרוֹ "חֲדָרֵי בְּטוֹן" דְּרוּשׁ לְפָרְשֵׁת זְכוּר) כְּתוּב: דְּאֶחָדוֹת סִבַּת
קִיּוּם הַדָּת, וְהִיא אָבוֹן יְקָרָה יְסוּד מוֹסַד יִשְׂרָאֵל וְיְסוּד הַגְּאֻלָּה, עַכְ"ל.

ה' יִתְבַּרְךָ מְחַפֵּה לָנוּ שְׂנֵלְמַד אֶת תּוֹרַת הַרְשָׁב"י - כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד - כִּדֵי
שְׁיַחֲוֹשׁ לְגַאֲלָנוּ

(בְּשִׁיר הַשִּׁירִים פ' ב, ח-י): קוֹל דְּדוּדֵי הֵנָּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוּמָה
דְּדוּדֵי לְצָבִי אוֹ לְעַפְר הָאֵילִים הֵנָּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתַלְנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת מִצִּיץ
מִן הַחֲרָפִים: עֵנָה דְּדוּדֵי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי יְפֹתִי וּלְכִי לָךְ. - בּוֹאוּ וְנִצֵּא לְקַבֵּל
פְּנֵי מְשִׁיחַ צְדִיקֵינוּ בְּרַחֲמִים - בְּסִפְרָא דָּא יְפָקוּן מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי (זוה"ק).

שְׂאֵלָה ז'

מִפְּנֵי מָה קוֹרָה הַרְעִידוֹת הָאֲדָמָה בְּעוֹלָם, וּמָה זֶה אוֹמֵר לָנוּ?

וְלָזָה סִדְרָנוּ אֶת סֵפֶר הַזֹּהַר מְחוּלָק ל-960 קוּנְטָרְסִים 30 קוּנְטָרְסִים ב-32
קַפְסָאוֹת, וְכַךְ בְּכַמָּה דְּקוֹת יוֹכְלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד לְסִים אֶת כָּל
הַזֹּהַר"ק אֲלֵפֵי פְעָמִים. וְכָל אֶחָד שְׁלוּמֵד מְצַטְרֵף עִם הַכָּל וּמְסִים יַחְדָּיו,
וְנַחֲשֵׁב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּאֵילוֹ סִים כָּל הַזֹּהַר"ק.

אָמְרוּ חַז"ל לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה אֶלֶּא לְאוֹכְלֵי הַמֶּן!!! (רִש"י דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' ל"א ד') - וּבַזֶּהר
הַקְּדוֹשׁ (פְּרָשֵׁת בְּשֵׁלַח דָּף סב), כְּתוּב מָה מִיָּחָד בְּאוֹכְלֵי הַמֶּן? שְׁכַאֲשֶׁר אָכְלוּ אֶת הַמֶּן הִיָּה
מִתְבַּרְךָ בִּמְעִים וְקִבְלוּ אוֹר רוּחָנִי וְרָאוּ מָה שְׁלַמְעֵלָה וְזָכוּ לַחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. וְעַל

זֶה נִקְרָאוּ דוֹר יַדְעָה, וְהֵם הָיוּ בְנֵי הָאֱמוּנָה וְלָהֶם נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְהִסְתַּכַּל בָּהּ
בְּפְנִימִיּוּתָהּ וְלַדַּעַת דְּרָכֶיהָ. - רואים מהזוהר הקדוש ששעקר נתינת התורה נתנה
לאלו שלומדים את סודותיה. - ובאור החיים הקדוש פֶּרַשְׁת וַיְחִי (מט יא), כְּתָב:
שִׁכְחוּ שֶׁל הַגּוֹאֵל הָעֲצוּם מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ הוּא שֶׁצָּרִיךְ שִׁיתְעַסְקוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינָה שֶׁל
תורה, ובאור הדברים שילמדו את פנימיות התורה שזה יינה של תורה. (גם יין
גימטריה "סוד").

על פן אחי ורעי בואו ונחיש הגאולה בלמדנו זוהר הקדוש באחדות כל ל"ב
[32] יִשְׂרָאֵל, על ידי כמה אופנים: א. כל אחד יקח קפסה שיש בה 30 חלקים של
הזוה"ק [המחולק לתתק"ס חלקים (960)], וילמד קונטרס אחד בכל יום כשבע
דקות [במשך חודש ימים] עם עוד 31 שיהם ביחד ל"ב [32] איש, מסיימים
את כל הזוה"ק בחודש, וזה אפשר בקלות, ובכך יסיימו יחדיו את הזוה"ק בכל
חודש. - ב. כל אחד יחלק לחבריו חוברת אחד בסוף הכל לחלק ל-30 איש [שזה
לא קשה], ובכך יוכלו זכותיו לאלפים ולרבבות, [וכבר הובאו דברי הזוה"ק
בפרשת תרומה [קכ"ח ע"ב], מגדל מעלת "מזכה הרבים"], וכל ל"ב יהודים
[32] שיעשו פן מסיימים את כל הזוה"ק. - ג. לחלק ל"ב [32] בתי מדרש,
ושם אחרי התפילה, [ג' פעמים ביום], ילמדו כשבע דקות [7] צבור של 30
איש, וכך יסיימו את כל הזוה"ק כמה פעמים ביום. - בידינו הדבר להחיש את
הגאולה - ולזכות לקבל פני משיח צדקנו בקרוב ברחמים. - לפרטים: - 0548-
436784

להוי ידוע שכל המסיימים את ספר הזוהר הקדוש בבחינת "כנישתא חדא" (זוה"ק)
הם בבחינת "אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים" (שיר השירים ד, ד). - עליהם
תלוי ועומד הצלת כלל ישראל, "כל שלטי הגבורים" והם שולטים על הגבורות
וממתקים אותם, ומיד באה הגאולה בב"א.

פרק ו'

שאלה ח'

מפני מה קורה הרעידות האדמה בעולם, ומה זה אומר לנו?

בתפילות ימים נוראים אנו אומרים:

וידע כל פעול, כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור, כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו. ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה

אמר הנביא (חבקוק פרק ג' ו') "עמד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ויתפצצו הררי עד שחו גבעות עולם הליכות עולם לו". "עמד" פירוש המלבים: את שיעמד העז ההוא ויתעורר להנהיג הנהגה נסית בהשגחה גלויה, "הליכות עולם לו" פרש רש"י: הראה להם שכל מהלכו של עולם שלו הוא.

כל העולם מתהפף, שליטים נופלים ומהומות בכל המדינות, ואיש אינו יודע מה ילד יום, לפני שבוע היה רעידת אדמה נוראה בניו זילנד, והשבוע היה רעידת אדמה גם בסין, ובלייל שישי היתה רעידת אדמה ביפו בין הקשות ביותר שהיו בעולם, 9 בסלם ריכטר, וכל העולם הזדעזע וזז ונתר ממקומו וגם השעון השתנה, ועוד יש סכנה מזההם מארבעה כורים אטומים שעומדים להתפוצץ וכל העולם בפחד, וידוע דברי החפץ חיים שהכל לעורר את עם ישראל, ולהכין אותנו לגאולה השלימה, והכל כדי "וידע כל פעול, כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור, כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו. ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה". - ושמועה נוראה שמענו מה שקרה בשוב איתמר בליל שבת קודש שגרצחו 5 נפשות רח"ל. וכל לב זוע וכל עין תדמע, אף צריכים ומכרחים לדעת מה כתוב בתורה הקדושה על כף.

כתב באור החיים הקדוש: (בפרשת ויחי פרק מט פסוק יא) על הפסוק: "אסרי לגפן עירה² ולשורקה בני אתנו כבס ביו לבשו ובדם ענבים סותה", וזל"ק: וכנגד גאולה הב' בעזר השם שתהיה בימינו אמר: ולשורקה, פירוש בעת אשר ישורק ה' דכתיב (פסוק יח) "אשרקה להם ואקבצם, ... אבל לעתיד לבא בעזר השם לא יניח מהאמות אמה גדולה או קטנה שלא תנתן להם [ויכניעם וינערם כמו שנער את מצרים], והוא אומר בני אתנו, פירוש מלבד עירה, אלא גם בני אתנו.

2. דברי הזוהר הקדוש (ויחי רל"ח ע"א), רבי יוסי אמר "אסרי לגפן עירה" זה מלך המשיח שעתיד למשול על חילות העמים, ועל שרי מעלה הממונים על העמים, עובדי כוכבים ומזלות, שהם הכוח של האומות להתחזק, ועתיד מלך המשיח להתגבר עליהם.

מִשֶׁה הוּא גּוֹאֵל רְאוּשׁוֹן וְהוּא גּוֹאֵל אַחֲרוֹן

וּבְהַמְשִׁיךְ כָּתַב ... כִּי הֲלֹא יִדְעֶתָ דְבָרֵי הַזֹּהֵר הַקְּדוֹשׁ (שְׁמוֹת קכ) כִּי מִשֶׁה הוּא הַגּוֹאֵל
אֲשֶׁר גָּאֵל אֶת אַבֹּתֵינוּ הוּא יִגָּאֵל אוֹתָנוּ וְיָשִׁיב בָּנִים לְגְבוּלָם דְּכָתִיב (קֹהֶלֶת א ט) מִ'ה
שְׁהִיָּה הוּא שְׁהִיָּה, ר"ת "מִשֶׁה", וְלֹא יִקְשֶׁה בְּעֵינֶיךָ דְּבַר זֶה בְּאוֹמְרָר הֲלֹא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ מִשְׁבֹּט יְהוּדָה מִזִּרְעוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים דָּוִד עֲצָמוֹ מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ דְּכָתִיב (יחזקאל לו כד) וְעַבְדֵי דָּוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, כְּמִשְׁמְעוֹ, וְאִם כֵּן הֵיאֵךְ אָנוּ
אוֹמְרִים שֶׁהוּא מִשֶׁה, הֲבֵיא מִשְׁבֹּט לְוִי... יֵשׁ לָךְ לְדַעַת כִּי בְּחִינַת נְשִׁמַת מִשֶׁה
ע"ה הִיא כְּלוּלָה מִ"ב שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הַס' רְבוּאָה הִיוּ עֲנַפִּים ע"ה, וְעַנְף
שְׁבֻטוֹ שֶׁל דָּוִד בְּמִשֶׁה הוּא, וְלָזֶה תִּמְצָאנוּ בְּאַרְץ מִדְבָּר שְׁהִיָּה מֶלֶךְ וְכֵהוּ וְלְוִי
וְנָבִיא וְחָכֵם וְגִבּוֹר, שְׁהִיָּה כּוֹלֵל כָּל הָעֲנַפִּים שֶׁבְּקִדְשָׁה, וְלַעֲתִיד לְבֵא תַתְּגַלֶּה
בְּעוֹלָם שָׁרֵשׁ הַמַּלְכוּת שֶׁבְּמִשֶׁה, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהוּא דָּוִד, וְהוּא יָנוֹן
וְשִׁילָה.

כּוּחוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַמְּצַפֶּה, שִׁילָה שָׁמוּ, הוּא בְּחִינַת עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁיִתְעַסְקוּ יִשְׂרָאֵל בְּיַיְנָה שֶׁל תּוֹרָה

כַּבֵּס בַּיַּיִן וְגו' - יִתְבַּאֵר עַל דֶּרֶךְ אוֹמְרֵם ז"ל (בְּזוֹהַר חֲדָשׁ פְּרָשַׁת בְּרָאשִׁית) כִּי גְלוּת רְבִיעִית
שָׁבוּ יִגְלָה הַגּוֹאֵל הָעֲצוּם צָרִיךְ שְׁתֵּהִיָּה בְּיַד יִשְׂרָאֵל מְצוּת עֶסֶק הַתּוֹרָה, וְזוּלַת
זֶה יִתְעַכֵּב מִבּוּא, וְלָזֶה רָמַז בְּאוֹמְרוֹ כַּבֵּס וְגו', פִּירוּשׁ כִּי כּוּחוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַמְּצַפֶּה,
שִׁילָה שָׁמוּ, הוּא בְּחִינַת עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁיִתְעַסְקוּ יִשְׂרָאֵל בְּיַיְנָה שֶׁל תּוֹרָה, וְעַיִן מַה
שֶׁפָּרְשׁוּ (שֵׁה"ר ב') בְּפִסּוּק הַבֵּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן, וְאָמַר כִּי בְּאִמְצָעוֹתָהּ יִהְיֶה לְבוּשׁוֹ
שֶׁהוּא כְּנוּי לְמַלְכוּת, נִכּוֹן אֵלָיו לְלוּבְשׁוֹ... וְאוֹמְרוֹ וּבָדָם עֲנַבִּים וְגו' - נִתְכַּוֵּן
לֹמַר כִּי אִם יִגִּיעַ זְמַן הַגְּאוּלָּה וְלֹא יִמְצָא יָיִן, פִּירוּשׁ שְׁאִין בְּנוֹ תּוֹרָה, תֵּהִיָּה
הַגְּאוּלָּה בְּאִמְצָעוֹת עַל וְתוֹקֶף הַגְּלוּת אֲשֶׁר יִצִּירוֹן הָאֲמוֹת לְיִשְׂרָאֵל, כְּאוֹמְרֵם
ז"ל (סִנְהֶדְרִין יז) כִּי כְּשִׁיגִיעַ קֶץ הַנְּחֻתָם וְלֹא יִהְיֶה בְּיִשְׂרָאֵל זְכוּת לְגּוֹאֵל יַעֲמִיד לָהֶם
מֶלֶךְ קָשָׁה כְּהֶמֶן וְכו', וְהוּא אוֹמְרוֹ וּבָדָם עֲנַבִּים, כִּי בְּאִמְצָעוֹת הַיִּסּוּרִין יִזְדַּכְּכוּ
הַנְּפֻשׁוֹת וְיִתְבַּרְרוּ נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה כְּדֶרֶךְ שְׁיִתְבַּרְרוּ בְּאִמְצָעוֹת בְּחִינַת הַתּוֹרָה,
אֲלֵא שִׁזּוּ מְלֹאכְתּוֹ נָאָה וְזוּ מְלֹאכְתּוֹ בְּלִתֵּי נָאָה ... וְאָמַר סוּתָה... וְהַכּוּוּנָה בְּזֶה
כִּי הַפֶּרֶשׁ גְּדוּל יִהְיֶה בֵּין אִם תֵּהִיָּה הַגְּאוּלָּה בְּאִמְצָעוֹת הַתּוֹרָה וְהַמְצָוָה, אֲזִי יִגְלָה
בְּגִלּוּי מַלְכוּת עֲלֵיוֹן, לְאִם תֵּהִיָּה בְּאִמְצָעוֹת הַנְּקֻמָּה אֲשֶׁר תֵּהִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה
בְּבְחִינַת עֲנִי וְרוּכֵב וְגו' (זְכָרְיָה ט' ט')

פרק ז'

שאלה ט'

על מה הכי צריך לזעק ולהתריע - ובפרט בימי הפורים?

ויהי אחרי מות משה עבד ה'

ואיתא במסכת תמורה (דף ט"ז א): אמר רב יהודה אמר רב בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן אמר לו ליהושע שאל ממני כל ספקות שיש לך, אמר לו רבי, כלום הנחתיה שעה אחת והלכתי למקום אחר, לא כף כתבת בי ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, מיד תשש כחו של יהושע ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספקות, ועמדו כל ישראל להרגו, אמר לו הקדוש ברוך הוא לומר לך אי אפשר, לך וטורדו במלחמה, שנאמר ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו'.

במתניתין תנא, אסף ושבע מאות קלין וחמורין וגזרות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה אמר רבי אבהו אף על פי כן החזירו עתניאל בן קנז מתוך פלפולו שנאמר וילכדה עתניאל בן קנז, אחי כלב.

אנו אומרים בתפלת מוסף דראש חודש: "ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. מפני היד שנשתלחה במקדשך" "היד" ה' של הי"ד מרמז על ה' הלכות שחיתה, "יד" מרמז על י"ב בדיקות הספין, וב' פסוים עפר למעלה ועפר למטה, (ביצה דף ז' ע"ב), דאמר רבי זירא אמר רב השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר ושפך את דמו וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה, ועין מטה אפרים, וכמו שכתוב בספר "זבחי צדק" על מה דאיתא במסכת תמורה (דף ט"ז א): שבימי אבלו של משה נשתכחו ג' אלפים

3. יש לרמז דהצדיק הדור נשמת משה מוכיח את ישראל ומצילם ממאכלות אסורות - ויהי אחרי מות משה עבד ה', כאשר נסתלק הצדיק המוכיח מיד חס ושלום נכשלים ולא יודעים הלכות שחיתה וניקור. וזהו תפקידו של כל רב בישראל לצוות ולהוכיח על זה כמו שאמר הבעל שם טוב על הפסוק "בזעם תצעד ארץ באף תדוש גוים" (חבקוק ג' י"ב), בזע"ם ראשי תיבות זביחה עירובין מקוואות, כלומר בתיקון אלו הדברים "תצעד ארץ", ופירש רש"י לגרש שבעה אומות, ומה כתוב אחריו פסוק י"ג: "יצאת לישיע עמו לישע את משיחה" וביאר המלבים שם: כי אז יתגלה המלח המשיח וילחם מלחמות ה', וה' ושיעוהו, עכ"ל. לומדים מכאן שכאשר יתקנו זאת תיכף יצלח ויושיע מלך המשיח.

הלכות, ושחִיטָה וְנִיקוּר הֵם גַּם כֵּן מִג' אֲלָפִים שְׁנַשְׁתַּכְּחוּ, וּמִפְּנֵי זֶה יֵשׁ בָּהֶם כָּל כֶּף הַרְבֵּה סְפִיקֵי הַלְכוֹת לָכֵן אָנוּ מוֹצְאִים בְּחַז"ל וּבשׁו"ת כָּל כֶּף הַרְבֵּה שְׁאֵלוֹת בְּעֵינֵינוּ אֵלּוּ. לָכֵן אָמַר מִפְּנֵי הַיָּד, שְׁעַל יְדֵי שְׁעָבְרוּ עַל הַלְכוֹת אֵלּוּ, נִשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשָׁה. - וְעַל פִּי דְבָרֵי הַסֵּפֶר "זְבַחֵי צֶדֶק" שֶׁכָּתַב, שְׁמַהֲלָכוֹת שְׁנַשְׁכְּחוּ הֵם שְׁחִיטָה וְנִיקוּר, וְלָכֵן יֵשׁ כָּל כֶּף הַרְבֵּה שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת עַל הַלְכוֹת אֵלּוּ, אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ לָמָּה רָצוּ לְהַרוֹג אוֹתוֹ [אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן], מִפְּנֵי שְׁשָׂאוֹ אוֹתוֹ עַל שְׁחִיטָה וְנִיקוּר וְלֹא רָצָה לְהַתִּיר לָהֶם, עַל כֵּן רָצוּ לְהַרוֹג אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּבִשְׂרַתְּאָהוּ שְׁבַגֵי יִשְׂרָאֵל צָעֲקוּ אֶל מֹשֶׁה מִי יֶאֱכִילֵנוּ בְּשָׂרָה וְאַחַר כֶּף מִתּוֹ בְּמִיתָה מְשָׁנָה רַח"ל.

וּכְבֵר פִּרְשׁ הַחִיד"א זי"ע פִּי "מַחֲהָ אִמְחָה" ה"גִּמְטְרִיָּה "זֶה הָמוֹן" (בְּסִפְרוֹ "חֲדָבִי בְּטוֹר"). וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְרַמֵּז שְׁהָמוֹן רָצָה לְמַחֲוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַסְּעוּדָה שְׁלוֹ שְׁהֶאֱכִיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, וְכִידּוּעַ דְּבָרֵי הַזֹּהַר"ק בְּפִרְשֵׁת מִשְׁפָּטִים לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אָמוּ, שְׁנִבּוֹכְדִנְצָר הָרִשָּׁע אֲכַל בְּשָׂר בַּחֲלָב, כִּי יָדַע שָׂרֵק בְּכַח שָׁל בְּשָׂר בַּחֲלָב בִּיחַד נִבְרָא הַכַּח לְהַחְרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ רַח"ל, וְאוֹמֵר הַזֹּהַר"ק כִּי הַשְּׁלַח לְבַד נַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה לְסִטְרָא אַחְרָא.

אֲנַחְנוּ כָּעֵת שְׁבוּעַ לְפָנֵי חַג הַפּוּרִים וְהַכְּנָה לְקַבֵּלֵת יְמֵי הַפּוּרִים הַקְּדוּשִׁים. צְרִיכִים לְדַעַת מַה מְלַמֵּד אוֹתָנוּ חַג הַפּוּרִים?

אָמְרוּ חַז"ל בְּמִסְכֵּת תְּלִיזוֹ (דף קל"ב): מֹשֶׁה מִן הַתּוֹרָה מִנִּין, שְׁנֵאָמַר: "בְּשֶׁגֶם⁵ הוּא בְּשָׂר", הָמוֹן מִן הַתּוֹרָה מִנִּין, שְׁנֵאָמַר: "הָמוֹן הָעֵץ", אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה מִנִּין, שְׁנֵאָמַר: "וְאֲנֹכִי הַסֵּתֵר אֶסְתִּיר", מְרַדְּכִי מִן הַתּוֹרָה מִנִּין דְּכָתִיב: "מֶרְדָּךְ דְּרוֹר" וּמִתְרַגְּמִינָן "מִירָא דְּכִיָּא"⁶. - וּבְרִשׁ"י פִּירֵשׁ: בְּשֶׁגֶם הוּא - בְּשֶׁגֶם בְּגִימְטְרִיָּא כְּמוֹ מֹשֶׁה, וְכָתִיב

4. ראה באריכות בספר "מי יאכילנו בשר". ספר תולדות יצחק (במדבר פרק י פסוק כט). הפיכת הנונין, לומר שהעולם הפוך, שיתרו שהוא מהאומות העולם נתגייר ונעשה יהודי כשר, וכל כך עד שישראל בקשו ממנו שילך עמהם, וישראל בני אברהם יצחק ויעקב מתאוננים רע באזני יי', ומתאווים תאוה בוכים ואומרים מי יאכילנו בשר, ואף יי' חרה בעם ויך בעם מכה רבה מאד, וגם ויסעו מהר יי', והם שלש פורעניות וזה שכתוב והיית לנו לעינים והוא לענין יראת השם, שיאמרו ישראל יתרו שהוא גר ירא את יי' וכל שכן אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב:

5. יש כאן רמז: "בשגם" גימטריה משה, - הוא בשר, כלומר שהוא המהות שלו זה לתקן את ענין הבשר, כשרות המאכלים.

6. שמרדכי ואסתר הן הפועלים ומשה פועל העליון, כמבואר במדרש אסתר רבה (ענף יוסף בשם הגר"א ב"ק צ"ב ע"ב).

שם, והיו ימיו מאה ועשרים שנה, וכך היו ימי חיי משה, כלומר עתיד לבא בשגם משה, מן הנולדים וכן ימיו: מנין - למעשה המון: המון העץ - יתלה על העץ: למעשה אסתר - הסתר אסתר, בימי אסתר יהיה הסתר פנים ומצאוהו צרות רבות ורעות: מנין - לגדלת מרדכי: מר דרור - וקרי ליה ראש לבשמים לצדיקים ואנשי כנסת הגדולה: [שהצדיקים נקראו בשמים והדסים]. - ובספר אמרי שי, הביא את דברי חז"ל השואלים: המון מן התורה מנין? היכן מרומז בכל התורה הענין של המון? ועל כך השיבו שהוא מרומז בפסוק "המון העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו אכלת". ושואל: מה השייכות של הפסוק בפרשת בראשית לענין של המון? - ומבאר: רואים לפעמים איך שיהודי מאבד את צלם האלוקות שלו, הוא נהיה מושחת עד כדי כך שהוא מוכן להכחיד את אחיו, ומהיכן נובע השחתה כזו אצל יהודי? זה קורה מכך שאין אוכלים כשר, שהוא מטמטם את הלב, כפי שהרמב"ם כותב שהאוכל נהיה דם, והדם זורם ללב ומטמטם אותו עד שהוא הופך אותו ל"המון" יהודי, כי הוא אכל דבר ש"צויתיה לבלתי אכל ממנו", ע"כ. וזה היה עצת המון להכשילם במאכלות כדי שיוכל לשלוט עליהם ח"ו, כמו שעשה נבוכדנאצר מלך בבל שכל הסעודות הייתה בשר בחלב וגבינה עם בשר⁷ (וזהו פתבג המלך, ב"ג ראשי תבות ב'ש'ר ג'בינה), כדי להיות שלחנו שלחנו המלך רמז לשלחן שר הטמא של הסטרא אחרא, להאחילו למעלה בסוד גדי בחלב אמו⁸, כמו שפרש הזוהר למעלה ולגרם אחיזה לחיצונים ולהחריב את בית המקדש, ולזה מכרחים לתקן את ענין המאכלות כדי לזכות לבנין בית המקדש בב"א. [כמבאר בזהר הקדוש פרשת משפטים ^(דף קכ"ה ע"א וע"ב) - רואים מכאן שלאכול אוכל שאינו כשר גורם לרעה⁹ הגדולה ביותר. - ולכן אומרים ארור המון אשר בקש לאבדי כי הוא

7. וכן כתב הגר"א ביו"ד סימן פ"ז בהגהותיו ב' פעמים שמציו על ענין בשר בחלב את הזהר הזה.
8. וידוע שהישמעאלים שבשכנותינו אוכלים בשר בחלב, וזה נחשב אצלם למטעמים. ומי יודע אם לא זה מה שנותן להם את כוחם להרע רח"ל, ועל כן מוטל עלינו להתחזק מאוד בטהרת המאכלים כדי להגביר כח הקדושה "וגבר ישראל".

9. וידוע הענין בחבטת הקבר על האוכל מאכלות אסורות: כתב בספר אור צדיקים (פרק י"ט), וזה לשון קדשו: דע כי מי שלא היה מדקדק במאכלים בעולם הזה ולא היה נזהר להבחין בין אסור להתר, ואפלו אינו אסור מפרש בתורה אלא מחכמינו ז"ל. ענינו שלאחר מותו בא הממנה על חבטת הקבר ומכה על בטנו בשרביטו של ברזל ואט, עד שפרסו נבקעת ויוצא פרשנדא, ואז מהפכין אותו על פניו ומכים אותו, ואומרים לו בלע מה שהוצאת, השם ישמרנו ויצילנו מדין הקשה הזה ומדכותיה, ובפרט באסור בשר בחלב שהוא עון חמור, עד כאן לשונו.

הַאֲכִיל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, וְעַל יְדֵי כֹף הָיָה לוֹ אֶת הַכֹּחַ לְגַזֵּר
עַל הַיְהוּדִים גְּזֵירוֹת קְשׁוֹת (מְגִלָּה י"ב).

לֶךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים

וְכָתוּב בַּב"ח (או"ח ס' תר"ע) וזל"ק, בְּפוּרִים הֵיְתָה עֵיקַר הַגְּזִירָה לְפִי שְׁנֵהֲנוּ מְסֻעוּדָתוֹ,
עַל כֵּן נִגְזַר עֲלֵיהֶם לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת הַגּוֹפִים שְׁנֵהֲנוּ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה שֶׁל אִיסוּר
וּשְׁמִיחָה וּמִשְׁתֵּה שֶׁל אִיסוּר¹⁰, וּכְשֶׁעָשׂוּ תְּשׁוּבָה עֵינֵנו נִפְשׁוֹתָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרָה
אֲסִתֵּר: "לֶךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים". לְפִיכֶךָ
קָבְעוּם לְמִשְׁתֵּה יוֹם טוֹב לְזִכּוֹר אֶת עֵיקַר הַנֶּס. וְלָכֵן אוֹמְרִים בְּרוּךְ מְרַדְּכֵי
הַיְהוּדִי כִּי בְּזִכּוֹתוֹ הַיְהוּדִים נִצְלוּ מִגְּזִירָתוֹ שֶׁל הָמֵן, שֶׁהוּא נִזְהָר וְהִזְהִיר
שֶׁיְהוּדִים לֹא יִכְשְׁלוּ בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת, וְלָזֶה הוּא יָשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְשִׁמּוֹר
שֶׁאֲסִתֵּר לֹא תֹאכַל אֲכָל שְׂאִינוֹ כָּשֶׁר. וְאָמְרוּ חַז"ל שֶׁאֲכָלָה רַק זֶרְעוּנִים, כְּדֵי
לְהִזְהָר בְּמֵאֲכָלוֹת. וְרַק בְּזִכּוֹת זֶה שֶׁשִּׁמְרוּ מִמֵּאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת - נִיֻּצְלוּ הַיְהוּדִים,
וְלָכֵן קָרְאוּ לָהֶם "יְהוּדִי", שֶׁשׁוּם אוֹכֵל שְׂאִינוֹ כָּשֶׁר לֹא נִכְנָס לְפִיהֶם.

וּכְבָּר אֲמַרְתִּי בְּדַרְשָׁה מֵה שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְה"ק הַאֲלֵקִי רַבִּי אֶהְרֹן רַקִּח מְבַעֲלֵז זי"ע: כִּי כָּח שֶׁל הַרְשָׁע
הַגְּרַמְנִי ימ"ש בָּא עַל יְדֵי שֶׁאֲכָלוּ מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת שֶׁהֵיוּ שׁוֹחֲטִים קָלִים וּמִזֶּה נּוֹלֵד עֲמַלְק הַגְּרַמְנִי, וְהָיָה
בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִשְׁחִיזוּ הַסְּפִינִים כְּדָבָעִי, הַשְּׁחִיזוּ אֶת הַחֶרֶב שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר שֶׁהוּא שׂוֹר שֶׁל
עֲמַלְק וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה בְּכַחוֹ לְשַׁחַט מִלְּיוֹנֵי יְהוּדִים רח"ל,

וְכֵן הִכְשִׁילוּ עֲשָׂרוֹת אֲלֵפֵי יְהוּדִים עֲשָׂרוֹת שָׁנִים בְּגִבּוֹלוֹת וּטְרֵפוֹת - בְּעִיר קְרָאקָא כְּשֶׁהָיָה הָרֵב הַקְּדוֹשׁ
בַּעַל "מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת" הִגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַמְּקַבֵּל רַבִּי נִתָּן נָטַע שֶׁפִּירָא זְצוּק"ל אֵב בֵּית דִּין קְרָאקָא - מֵאֲרַע
מְסַעִיר שֶׁהִתְרַחַשׁ בְּתַקוּפַת הִגָּאוֹן הַצְּדִיק ר' נִתָּן נָטַע שֶׁפִּירָא זצ"ל בַּעַל "מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת" זצ"ל, וְהָרֵב
הַקְּדוֹשׁ בַּעַל "מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת" נִתָּן תַּקוּן גָּדוֹל לְהַבְעִיל תְּשׁוּבָה.

10. וְכִמְהָ נוֹרְאִים דְּבָרֵי הַזוּה"ק: א. כָּל מֵה שֶׁסּוֹבֵל הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְהָר בְּמֵאֲכָלוֹת
אֲסוּרוֹת (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"ב). ב. יוֹצֵא מִרְשׁוֹת הַקְּדוֹשָׁה וְנִכְנָס לְרִשְׁוֹת הַסְּטָרָא אַחְרָא (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף
מ"ב). ג. אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם כִּי לֹא יִתְדַבְּקוּ בְּצִרּוֹר הַחַיִּים כְּלָל וְדָנִין אוֹתוֹ לְאַחַר מִיתָתוֹ כְּאָדָם מְגַעַל, כִּי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹעֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"א). ד. מְדַבֵּק נִפְשׁוֹ בַּסְּטָרָא אַחְרָא
וְגוֹעֵל נִפְשׁוֹ וְרוּחוֹ, וְרוּחַ הַטְּמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"ב). ה. נִעֲשֶׂה פְּנֵי תִּיָּה רָעָה (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ
ח"ב דף כ"ה). ו. יוֹצֵא מִרְשׁוֹת הַקְּדוֹשָׁה וְנִכְנָס לְרִשְׁוֹת הַסְּטָרָא אַחְרָא (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"ב). ז. אוֹי לָהֶם וְאוֹי
לְנַפְשָׁם כִּי לֹא יִתְדַבְּקוּ בְּצִרּוֹר הַחַיִּים כְּלָל וְדָנִין אוֹתוֹ לְאַחַר מִיתָתוֹ כְּאָדָם מְגַעַל, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
גּוֹעֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"א). ח. מְדַבֵּק נִפְשׁוֹ בַּסְּטָרָא אַחְרָא וְגוֹעֵל נִפְשׁוֹ וְרוּחוֹ,
וְרוּחַ הַטְּמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו (זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ ח"ג דף מ"ב).

פרק ח'

שאלה י'

מה אומר הזוהר הקדוש על אסור אכילה, ומה החרבן שיכול לצאת מן חס ושלום?

האוכל מאכלות אסורות יוצא מרשות הקדושה

בזוהר הקדוש כתוב (נ"קרא מא): זה שאוכל מאכלות אסורות דנים אותו ל-120 שנה קאדם מכוּער, כי הקב"ה מגעיל אותו בעולם הזה ובעולם הבא. - עוד כתוב שם (מב.) כל זה שאדם סובל בעולם הבא כל זה בגלל שהוא לא היה זהיר במאכלות אסורות עכ"ל, כי זה נורא בכדי להעלות על הדעת את חומר האיסורים של המאכלות האסורות. - עוד כתוב שם (מא): שעל ידי אכילת המאכלות האסורות צלו נמשך לסטרא אחרא רחמנא ליצ'לן והוא הופך להיות מגעיל, ושורה עליו רוח טומאה, והוא יודע שאין לו יותר חלק באילוקי ישראל, ואוי להם כי אף פעם לא יצליחו להגיע לחלקו של הקב"ה חס ושלום. - עוד כתוב שם (מב.) כשהוא אוכל מאכלות אסורות הוא יוצא מרשות הקדושה ונכנס רחמנא ליצ'לן לרשות הטומאה עכ"ל, והפוננה לכך היא שכל התורה והמצוות שלו מופנים לסטרא אחרא כפי שכתוב על כך באריכות בספרים הקדושים.

הגאון הקדוש רבי הלל קאלאמייער זי"ע מביא בספרו עת לעשות (ח"א שאלה צב מערכת מאכלות אסורות) העבירה של המאכלות אסורות חמור מאוד, חוץ מזה שעוברים על לא תעשה בכל כזית, וחיבים במלקות, והוא נקרא רשע, הוא גם גורם לעצמו רעה גדולה ואסון גדול, כי גופו מפותם באיסור, כי האוכל שאינו נקי נותן לו את הכח, ובדרך זו נשמתו מסתאבת. - ועבירה גוררת עבירה, וממילא אחר כך קשה לו לקיים את מצוות היהדות, וזה מונע ממנו את הדרך האמיתית ליראה ולאהוב את השם ותברך ולעבדו באמת ובתמים, ובכל זאת הם מזלזלים במאכלות אסורות. - ישנם חלקים שכל ביתם אינו מתנהל כלל על פי כללי הפשרות, וישנם אחרים שאצלם הבית מנוהל על פי כללי הפשרות, אף העבירה היא קלה מאוד בעיניהם, וכשהם נוסעים באניה או ברכבת הם מקילים לעצמם ואוכלים מכל הבא ליד, וממילא לבם מטמטם. - כשהם יגיעו לעת צרה והם יציעו להשם ותברך אז השם יתברך ישמע

להם? ואותם אלו המטמאים ומשקצים את נפשם, כשהם מפטמים את נפשם באכילת נבלות וטרפות עליהם אומר השם יתברך - לא עמי אתם אתם אינכם שייכים לי עכ"ל.

שבועים אלה איש כפרו בתחית המתים בגלל שאכלו ונתפטמו במאכלות אסורות עד שיצאו מהדת ובא עליהם מלך והרג את כלם רח"ל

וידוע שעל ידי השוחטים הקלים שהאכילו בשר פגול, יצאו מן הדת לערף ג' וחצי מיליאן יהודים רח"ל, כמבאר בשאלות ותשובות "דברי חיים" (יורה דעה חלק א' סימן ז') שאין עברה כמאכלות אסורות שמטמטם הלב הישראלי, ובעונותינו הרבים ראינו דעל ידי זה יצאו מן הדת כמה קהלות בארץ לע"ז שאכלו ונתפטמו בנבילות וטרפות על ידי השובי"ם הקלים, וגברו עליהם דעות זרות עד שנאבדו מן הקהל (עיי"ש דבריו החוצבים להבות אש), וכן מובא בדגל מחנה אפרים" (פרשת עקב מכתב מהרמב"ם זצ"ל) שבשבועים אלה איש כפרו בתחית המתים בגלל שאכלו ונתפטמו במאכלות אסורות עד שיצאו מהדת ובא עליהם מלך והרג את כלם רח"ל. וידוע שמערכת הסמ"ך מ"ם שלא לפתות כל יחיד ויחיד, רק מעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום מסטרא דיליה ועל ידי זה הכל ברשתו¹¹. - הרמב"ם כותב (כפי שזה מובא בספר הקדוש דגל מחנה אפרים פרשת עקב ד"ה "ומלתם" ובצפנת פגנת פרשת יתרו ס"ד ד"ה שמעתי בשם הרב שלהם) שזה שאינו נזהר ממאכלות אסורות השכל שלו נמשך לטומאה והוא מגיע על ידי כך חלילה לכפירה רחמנא ליצלו, והוא אינו מקבל מוסר מחכמי הדור, והוא מביא על עצמו אסונות עכל"ק.

פרק ט'

דבר הזה החריב את ביתינו, והשכינה עדין בגלות בעוונותינו

אחים יקרים - בענין חומת הכשרות, כידוע לכל כמה קשה הדבר להיות זהיר ממאכלות אסורות, וכמה חמור האיסור של מי שנכשל באכילה אסורה, ה"י.

אנו אומרים בתפלה בכל יום את שירת הים: "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו" - היד מרמז: ה'

11. ובספר "אהבת חיים" מהצדיק חכם מנחם מנשה זי"ע פרשת שמיני הביא את דברי הצדיק הקדוש חכם יהודה פתיה זי"ע שגזירות נוראות התרגשו לבוא מחמת אכילת טריפות רח"ל.

הלכות שחיטה, יד י"ב בדיקות וכסוי בעפר למעלה ולמטה, (ביצה דף ז) מרמז שעל ידי שישאל היו גזהרים במצרים שלא יאכלו טרפות, כמבואר במדרש, נגאלו ישראל ממצרים. - ותחלת הגס היה על ידי משה רבינו ע"ה, שנשתרבה ידה של בתיה, זה מרמז ב"היד הגדולה" שהיד נעשה גדולה, ומשה רבינו לא נכשל במאכל אסור שאפילו החלב של גויה לא בא בתוך פיו רק חוץ לפיו ומפני זה נתכוה כמו שאמר החיד"א זי"ע. ועל ידי זה שלא נכשלו יכלו להגיע ל"ישראל העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו", כי אם ח"ו נטמאו על ידי מאכלות אסורות לא היו יכולים להגיע לאמונה כזאת. וזהו "ובמשה עבדו" שבקדושתו שגזרה מינקותו ממאכל אסור, המשיך את האמונה על כלל ישראל.

כתב בספר "ברית מטה משה" על הגדה של פסח בדרך האחרון וזל"ק: ועכשו שאיתרע חזקתם ראינו למפרע שדבר זה החריב את ביתינו אשר עדין לא נבנה בימינו, והשכינה בגלות עדין בעוונינו, וכאשר נמצא כמה קלקולים אשר אין להעלות על הספר כי קצר היריעה מלהשתרע, וכו'. ובפרט בשחיטת הכבשים מחמת צמרו קרוב הדבר לפשע ולקלקל ומחמת שיש להם לשחוט הרבה אינם מדקדקים כל כך וממהרים לשחוט וקרוב לודאי שמאכילין נבלות וטרפות כאשר נתברר ומי שיהיה מותמה בדבר ולומר מה גבר בגוברין ומה יום מיומים ויקל בדבר הזה בודאי מנהג אבותיהם בידם ששוחטים את דבריהם לאמר מי יתן לנו לאכול בשר ואל תקרי וישחטו (במדבר יא לב) אלא וישחטו, שהיה נתחיבו שונאיהם של ישראל כליה על שבקשו לאכול בשר תאוה הינו בשר נחירה ואבותינו חטאו ואינם ואנחנו אם נעשה כמעשיהם לא טובים להיות נלפדים בעונם ח"ו ואוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה: ואין לנו פה לדבר ומי יוכל להגיד ולספר מה שעבר עלינו עד כה שגרמו לנו השוחטים כמה רעות ולא ידעו ששחטו לעצמם בסכין פגומה כמו כן יהיה מיתתם בכלל נבלה וטרפה לכל הוא הקלפה רח"ל תשליך אותם, ומכרח להיות מגלגל בכלב וכו' עיי"ש באריכות גדול.

פרק י'

שאלה יא

האם החטא של מאכלות אסורות כל כך גדול שמעכב את ביאת

הַמְּשִׁיחַ?

(ב) הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נִתָּן אֲדֹלְעַר זי"ע בְּמַלְחַמְתּוֹ הַגְּדוֹלָה לְהַבִּיא מְשִׁיחַ
ידוע מה שכתב בספר דְּרָךְ הַנְּשֵׁר שֶׁהַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נִתָּן אֲדֹלְעַר¹² [מה שאמר הבעל שם טוב זי"ע, ראה בספר דגל מחנה אפרים (פרשת עקב), ועוד בשאר ספרי תלמידי הבעל שם טוב שכתבו: שעקר עכוב ביאת המשיח שאינו בא הוא בגלל השחיטה שמאכילים את עם ישראל בגבילות וטרפות ואם יתקנו זאת יבא תקף ומיד ממש], אמר "למה משיח לא בא בשנת הכתר" שהיה כידוע שנת הגאולה, שהצדיקים הקדושים אמרו אז שמשיח בודאי יבא, בגלל השחיטה שמאכילים את ישראל בגבילות וטרפות רח"ל. - ואעתיק מה שכתב שם ממקצת מספר "האבי"ב" [ראשי תבות אחינו בני ישראל בגולה] מהנוגע לדעת בדורנו ז"ל: ר' נתן אדלער ותלמידו ר' משה סופר מפרעשבורג מקבלים בנסתר, ר' נתן אדלער רצה לפסל השוחטים דפראנקפורט דמיין, ולהכניע חותם הסטרא אחרא ששורה על שוחטים פסולים בסוד על חרפה ותחיה וגו' ואלמלא השיג כל רצונו בא משיח, אף הסמ"ך מ"ם העמיד עליו רודפים קצבים והוצרו לברח. ובס' ברפת אברהם כתב: וזה היה סוד ירידת הבעל שם טוב הקדוש לעלמא הדין ורמז על זה ב"זע"ם" תצעד אר"ץ, ראשי תבות: זביחה ערובין מקואות.

פרק יא

הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע שׁוֹמֵעַ בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעַ שׁ"מְקוּה" שְׁחִיטָה

וְעִירוֹב הֵם יְסוּדֵי הַדָּת שֶׁהַעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם

שִׁמְעָתִי שְׁתַּלְמִידֵי הַרְבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה הֵיוּ יוֹשְׁבִים בִּיחַד וּמִתְנוֹכְחִים אִיזְהוּ הַדְּבָר הָעֵקָרִי שְׂרָאשׁ וּמִנְהִיג הַדּוֹר צָרִיךְ לְהִשְׁגִּיחַ עָלָיו. - יֵשׁ מֵהֶם אֲמָרוּ שֶׁהַעֵקָר הוּא לְהִשְׁגִּיחַ עַל הַזְּבִיחָה שִׁיְהִי הַשּׁו"ב יָרָא שְׁמַיִם, וְכֵן בְּכָל שָׂאָר עֲנִינִים הַשְּׁיִיכִים לָזֶה כִּי חֵס וְשְׁלוֹם מְאֻכְלוֹת אֲסוּרִים מְטַמְּטִים אֶת הַלֵּב. - וַיֵּשׁ שְׂאֲמָרוּ עֲרוּבִין הוּא הָעֵקָר כִּי הַלְכוֹת שַׁבַּת כְּהַרְרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׁעֲרָה (תגייה)

12. מהגאון הקדוש המקובל האלוקי רבי נתן אדלער כהן צדק זצ"ל אב"ד באסקאוויץ ופראנקפורט דמיין יצ"ו בעל מחבר משנת רבי נתן הגהות ופירושים על ששה סדרי משנה, וספר תורת אמת אגדה וחינושי הלכה על התורה ושאלות ותשובות על ד"ח שו"ע

דף ל' עמוד א') והאסור חמור מאד. - ויש אמרו מקוה היא העקר להשגיח שהמקוה תהיה כשורה בלי שום חשש, כי אם יסוד בנין האדם הוא חס ושלום בלי כשרות קשה לו מאד להתגבר על הרע רחמנא ליצלן. - ואחר זה אמר להם מרן הרב ישראל בעל שם טוב זכרונו לברכה בזה הלשון, תיתי לי כי בעת הזאת פלפלו גם כן במתיבתא דרקיע¹³ איזה מהם עקר ואמרו כמר וכמר. - והסימן הוא במקרא

13. תשובה מן השמים על גודל ענין הטבילה: ובתשובות שהשיבו מן השמים לקדוש אחד מרבנן קמאי הרב החסיד רבינו יעקב הלוי ממרויש ומקרבל זללה"ה אשר שאל על ידי התבודדות ותפלה והזכרת שמות הקדושים על ענין טבילת בעל קרי, והשיבו לו מן השמים בזה הלשון: "ועבדתם את ה' אלקיכם" הוי אומר זו תפלה, אפשר טמא ומקריב קרבן, ואם תאמר שארי טומאות, אינו דומה טומאה היוצא מאונס לטומאה היוצאת מדעת, אינה דומה טומאה הבאה מחוץ, לטומאה היוצאת מגופו, ועזרא כשתקן, ברוח הקודש ראה ותקן. הדבר הזה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר היה נשמע תפלתם זה ימים רבים. ועל הירושלמי: דע אילו היה עמהם בבית המדרש לא מצאו ידיהם, ועוד הרי חזר בו ואמר קודם תקנת עזרא נשנית משנה זו, הדבר ה זה גורם אריכות הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה כבר ה' נשמע תפלתם זה ימים רבים, אך סבלות הגלות ולימוד התורה ומעשים טובים הם העומדים לישראל.

אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל

ואחר זה השיבו לו עוד בזה הלשון: שמענו מאחורי הפרגוד לטהר כל ישראל יחד אי אפשר, אך אם יטהרו שליחי ציבור בכל מקום ימהרו את ביאת הגואל, ובכל מקום מוגש לשמי ומנחה טהורה אבא אליך וברכתך. - אחרי ראותי כל אלה שאלתי ליל ג' י"ט כסלו אם התשובה הנזכר לעיל באו אל פי מאת ה' והדברים נאצלו מרוח הקודש ויש בהם תועלת או טוב להסתירם ולהעלימם. ועל זה השיבו לו: תדע כי באמת המה דברי ה' ודברים עתיקים ועתיק יומן אמרן והיום יום בשורה וחכינו עד אור הבוקר, ואחר שעה השיבו לו עוד בזה הלשון: והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן (רצה לומר, עזרא הכהן) העומד לשרת שם ומת האיש ההוא, והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך, עד כאן לשון התשובה. (שאלות ותשובות מן השמים, סימן ה', הובא ברדב"ז סוף ח"ה).